

กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

The Academic Management Strategies of Primary Schools Under Bangkok According to the Concept of Digital Citizenship

วนิดา บินกาญจน์,

สุบิน ยुरารัช และ เกรียงไกร สัจจะหฤทัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Wanida Binnakan,

Subin Yurarach and Kriangkrai Satjaharuthai

Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: binkanwanida@gmail.com

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการ 3) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการ ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 210 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินกรอบแนวทางในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบประเมินอรรถประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของกลยุทธ์สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนี PNImodified

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการสภาพแวดล้อมภายในโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสภาพแวดล้อมภายในโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพแวดล้อมภายนอกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการโดยภาพรวม พบว่าจุดอ่อน คือ การวัดผลประเมินผลการเรียน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ จุดแข็ง คือ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการบริหาร

* วันที่รับบทความ : 17 มิถุนายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 21 มิถุนายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 23 มิถุนายน 2567

การจัดการเรียนรู้ ภาวะคุกคาม คือ การเมืองนโยบายของรัฐ และสภาพสังคม และโอกาส คือ เทคโนโลยี และสภาพเศรษฐกิจ 3) ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการ พบว่ากลยุทธ์หลักมีจำนวน 4 กลยุทธ์ กลยุทธ์รองมีจำนวน 16 กลยุทธ์

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารวิชาการ; แนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล; การบริหารวิชาการ

Abstract

This research is a Multi-phase mixed method research. The objectives of this research were to 1) study the current condition and desirable condition of the academic administration of primary school under Bangkok according to the concept of digital citizenship, 2) analyze the strengths, weaknesses, opportunities and threats of academic administration, and 3) develop and examine the quality of academic management strategies. The population were primary school a total of 431 schools. The sample group included primary school administrators under Bangkok, there were total of 210 schools, derived from multi-stage random sampling. The research instruments are research framework assessment form current and desirable conditions, utility assessment, suitability, feasibility and accuracy of the strategy. Statistics used include content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation and PNI modified. The results of research were as follows: 1) the overall current state of academic administration for internal environment is moderate level. The overall external environment is moderate level. And the desirable condition of academic management. The overall internal environment is the average at the highest level. The external environment is the average at the highest level, 2) the results of the analysis of strengths, weaknesses, opportunities and threats of academic management as a whole found that the weakness are the measurement of academic evaluation and development of media, innovation, technology and learning resources. The strengths are school curriculum management. Learning management threats are politics, government policy and social conditions. And opportunities are technology and economic conditions, and 3) the results of the development and quality inspection of academic management strategies found that there are 4 main strategies, secondary strategies with 16 strategies.

Keywords: Academic Management strategy; Digital citizenship concept; Academic Administration

บทนำ

การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลัน เกิดเป็นความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ที่ทุกประเทศในโลกจะต้องเตรียมพร้อม เพื่อรับมือให้เท่าทัน และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาล โลกยุคดิจิทัลในปัจจุบันสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ๆ ให้กับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นโอกาสด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการเรียนรู้ การใช้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต โลกได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีการสื่อสารไปได้ไกล รวดเร็ว และไร้

พรมแดน วิทยุรู้ไทยสามารถใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลสื่อสารกัน และติดต่อกันในโลกโซเชียลได้อย่างชำนาญ หากแต่สถานการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะที่ประเทศไทย หากแต่เกิดขึ้นกับคนในยุคดิจิทัลทั่วทุกมุมโลก นั่นจึงทำให้ทุกคนตระหนักถึงผลกระทบจนทำให้เกิดการศึกษาเพื่อพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล (DQ : Digital Intelligence Quotient) หรือ DQ ขึ้น ซึ่งความฉลาดทางดิจิทัล คือ ชุดของความสามารถด้านการรับรู้ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล สามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายและปรับตัวให้เข้ากับชีวิตยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัยและมีจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ DQ ซึ่งในปัจจุบันพบว่า เด็กและเยาวชนตลอดจนผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่างก็มีความชำนาญในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล เนื่องจากทั้งผู้ปกครองและโรงเรียนต่างก็ให้การสนับสนุนในด้านสื่ออุปกรณ์ดิจิทัลด้านโรงเรียนต่างก็เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนดมากกว่าที่จะเล็งเห็นถึงสิ่งที่ควรพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือผู้ปกครองและครูผู้สอนควรให้คำแนะนำอบรม สั่งสอนในการใช้งานอุปกรณ์ ดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ถูกต้อง สร้างสรรค์ และใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สามารถประยุกต์ใช้ในการศึกษาและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จากสถานการณ์การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันกลับพบว่า ยังขาดความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลหรือความฉลาดในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและสื่อสังคม ออนไลน์ ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งนี้ยังพบอีกว่า เด็กไทยควรได้รับการพัฒนาความสามารถการใช้สื่อดิจิทัล 4 ประการ ได้แก่ 1) การสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ ไม่ปลอมแปลงโปรไฟล์ 2) การรับมือเมื่อถูกรังแกออนไลน์ 3) การคิดวิเคราะห์ และ 4)การจัดการกับข้อมูลส่วนตัว (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2565)

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยมีสำนักงานการศึกษาทำหน้าที่ด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 437 โรงเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565) สภาพสังคมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเด็กเหล่านี้เติบโตมาในยุคดิจิทัลเป็นผู้ใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้ใช้งานมีความหลากหลายทั้งทางด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา และวัฒนธรรมและสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครซึ่งพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษามีการใช้โทรศัพท์เพื่อแสวงหาความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าการแสวงหาความรู้นอกตำราหากเด็กเหล่านี้รู้ไม่เท่าทันสื่อเหล่านี้อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่าง ๆ เป็นอย่างมาก (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2562) การเสริมสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสำคัญและจำเป็นสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2558) และหากสถานศึกษามีการบริหารวิชาการที่ดีจะเป็นแนวทางหนึ่งในการ

ช่วยเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนได้ เนื่องจากการสร้างนักเรียนให้รู้จักคุณค่าในตนเอง สร้างงานให้นักเรียนรู้จักความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพของตน รู้ข้อมูลอาชีพสร้างชาติให้นักเรียนมีวิหาค ความรู้ทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม เอื้ออาทรสมานฉันท์ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม คุณลักษณะ ดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบัน (มาลินี จุฑาปะมา, 2552)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในแต่ละระดับถือเป็นหัวใจของการบริหารจัดการที่ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญ และดำเนินการ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นแนวทางในการการพัฒนาเด็กและเยาวชนในยุคดิจิทัล ให้มีคุณภาพ สามารถใช้ชีวิตควบคู่กับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม มีคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำเนินชีวิตร่วมกับเทคโนโลยี เป็นนักเรียนที่เก่ง ดี และมีความสุขในโลกยุคดิจิทัล จะเห็นได้ว่าการ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้แก่เด็กและเยาวชนมีความสำคัญมากในการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลซึ่งการ ปลุกฝังความเป็นพลเมืองดิจิทัลดังกล่าวจะต้องอาศัยกระบวนการในการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน (มน รัตน์ แก้วเกิด, สุกัญญา แซ่มซ้อย, และพฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์, 2564)

จากงานข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสำนักงานเขต ผู้บริหารสำนักการศึกษา และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล
3. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือวิจัย แบบวิเคราะห์เอกสารวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินกรอบแนวทางในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ร้อยละ

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) แบบประเมินเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของโรวินेलลีและแฮมเบลตัน (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุข, 2559) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

1.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน 30 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการสถานศึกษา เครื่องมือวิจัย ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.965

1.5 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียน 210 โรงเรียน โดยระบบออนไลน์ Google form ผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการ 1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการของยามาเน (ไพศาล วรคำ. 2556; อ้างอิงจาก Yamane, 1967) 2) สุ่มเลือกโรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน คือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลาก และกำหนดจำนวนโรงเรียนตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเขต เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติเพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติ เพื่อบรรยายสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความต้องการโดยใช้ค่า PNIModified

ระยะที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนี้ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามที่ตอบกลับ การวิเคราะห์ข้อมูล SWOT Analysis

ระยะที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เครื่องมือวิจัย ตารางวิเคราะห์แบบเมทริกซ์ โดยจับประเด็นรายคู่ (TOWS Matrix Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์แบบเมทริกซ์ โดยจับประเด็นรายคู่ (TOWS Matrix Analysis)

3.2 ตรวจสอบบรรทัดประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (ฉบับที่ 1) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินบรรทัดประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

3.3 ตรวจสอบบรรทัดประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (ฉบับที่ 2) โดยสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) เอกสารประกอบการประชุมกลุ่ม 2) แบบประเมินบรรทัดประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของกลยุทธ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นหลัก เพื่อสรุปสาระสำคัญเป็นมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้อง เหมาะสมและมีความเป็นไปได้

3.4 ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล เครื่องมือวิจัย แบบสรุปผลการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นหลัก เพื่อสรุปสาระสำคัญเป็นมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้อง เหมาะสม และมีความเป็นไปได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 1 – 2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม

การบริหารวิชาการตาม แนวคิดความเป็นพลเมือง ดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา	3.25	0.66	ปาน กลาง	4.57	0.49	มากที่สุด	0.406	4
2. การบริหารการจัดการ เรียนรู้	3.20	0.62	ปาน กลาง	4.51	0.49	มากที่สุด	0.409	3
3. การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้	3.20	0.60	ปาน กลาง	4.69	0.51	มากที่สุด	0.466	1
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้	3.20	0.56	ปาน กลาง	4.64	0.47	มากที่สุด	0.450	2
รวม	3.21	0.61	ปาน กลาง	4.60	0.49	มากที่สุด	0.433	

จากตารางที่ 1 พบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.20$) ด้านการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X}=3.20$) และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=3.20$) ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.69$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.64$) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.57$) และด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.51$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล สภาพแวดล้อมภายนอก โดย ภาพรวม

การบริหารวิชาการตาม แนวคิดความเป็น พลเมืองดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การเมืองและนโยบาย ของรัฐ	3.03	0.76	ปานกลาง	4.49	0.44	มากที่สุด	0.482	1
2. สภาพเศรษฐกิจ	3.18	0.63	ปานกลาง	4.26	0.48	มากที่สุด	0.340	4
3. สภาพสังคม	3.00	0.64	ปานกลาง	4.37	0.49	มากที่สุด	0.457	2
4. เทคโนโลยี	3.22	0.57	ปานกลาง	4.49	0.50	มากที่สุด	0.394	3
รวม	3.11	0.65	ปานกลาง	4.40	0.48	มากที่สุด		

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม สภาพปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$) และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบัน เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) รองลงมา คือ สภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$) การเมืองและนโยบายของรัฐ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$) และสภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.00$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.49$) รองลงมา คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.49$) สภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.37$) และสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.26$)

2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

การบริหารวิชาการตามแนวคิดความเป็น พลเมืองดิจิทัล	PNI _{modified}	ผลการจัด กลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ภายใน
1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	0.406	ต่ำ	จุดแข็ง
2. การบริหารการจัดการเรียนรู้	0.409	ต่ำ	จุดแข็ง
3. การวัดผลประเมินผลการเรียน	0.466	สูง	จุดอ่อน
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	0.450	สูง	จุดอ่อน

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม พบว่า จุดอ่อน คือ การวัดผล ประเมินผลการเรียน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และจุดแข็ง คือ การบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการบริหารการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวม

การบริหารวิชาการตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล	PNI _{modified}	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ภายนอก
1. การเมืองและนโยบายของรัฐ	0.482	สูง	ภาวะคุกคาม
2. สภาพเศรษฐกิจ	0.340	ต่ำ	โอกาส
3. สภาพสังคม	0.457	สูง	ภาวะคุกคาม
4. เทคโนโลยี	0.394	ต่ำ	โอกาส

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยภาพรวม พบว่า ภาวะคุกคาม คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ และสภาพสังคม และโอกาส คือ เทคโนโลยี และสภาพเศรษฐกิจ

3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนี้
กลยุทธ์หลัก มีจำนวน 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์รอง

แผนภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ดังนั้นการบริหารวิชาการของสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ธรรมธาดา (2559) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของการบริหาร จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิฏิกัญญ์ มีพรหม (2562) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ตามแนวคิดพหุปัญญาและอาชีพในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ตามแนวคิดพหุปัญญาและอาชีพในอนาคต จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธวิษณุ เลี้ยงชีพชอบ (2561) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จุดแข็ง ของการบริหารวิชาการ โดยภาพรวม คือ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการบริหารการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธวิษณุ เลี้ยงชีพชอบ (2561) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 สอดคล้องแนวคิดของ วารินทร์ แก้วอุไร (2566) หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นอย่างดีจึงจะทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณค่าสนองต่อการแก้ไขปัญหาและตรงตามความต้องการของผู้เรียน สังคม และการพัฒนาแบบยั่งยืน

จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการ โดยภาพรวม คือ การวัดผลประเมินผลการเรียน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธวิษณุ เลี้ยงชีพชอบ (2561) เรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ผลการวิจัย พบว่า จุดอ่อนของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล คือ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

โอกาสของการบริหารวิชาการ โดยภาพรวม คือ เทคโนโลยี และสภาพเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร สกนธวัฒน์ (2560) เรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ที่พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอก

ด้านเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดในการบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาแก่นักเรียน โดยเทคโนโลยีเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ภาวะคุกคามของการบริหาร โดยภาพรวม คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ และสภาพสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพสุตา เมฆวิสัย (2563) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านสภาพเศรษฐกิจ และด้านสังคม เป็นภาวะคุกคามของการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์

3. พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

กลยุทธ์หลักที่ 1 พลิกโฉมการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์รองที่ 1.1 เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข (จุดอ่อน-โอกาส) สอดคล้องกับข้อเสนอของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556) ที่เสนอให้โรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้การประเมินมีประสิทธิภาพมากขึ้น กลยุทธ์รองที่ 1.2 และกลยุทธ์รองที่ 1.3 เป็น กลยุทธ์เชิงรับ (จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556) ศึกษาเรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ ได้ให้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการใช้เทคโนโลยีเก็บข้อมูลการเรียนรู้และทำการประเมินที่รวดเร็วต่อเนื่อง ส่วนกลยุทธ์รองที่ 1.4 เป็นกลยุทธ์เชิงรุก (จุดแข็ง-โอกาส) สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิธร บัวทอง (2560) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการวัดและประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนานักเรียน มีการวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของนักเรียน ยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญและสัมพันธ์การเรียนการสอน มีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล เน้นพัฒนาการที่เห็นได้ชัดเจน

กลยุทธ์หลักที่ 2 ยกระดับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลยุทธ์รองที่ 2.1 เป็นกลยุทธ์เชิงรุก (จุดแข็ง-โอกาส) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมเกียรติ สรรคพงษ์ (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบการบริหารจัดการให้นักเรียนทุกคนได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างทั่วถึงและเพียงพอ กลยุทธ์รองที่ 2.2 เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข (จุดอ่อน-โอกาส) สอดคล้องกับ พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2561) การหาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่เป็นแนวคิดแหล่งเรียนรู้ (Maker

space) แก่ผู้เรียนเพื่อรองรับการเป็นนวัตกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือและประสบการณ์เป็นห้องเรียนที่เหมาะสมกับอนาคตในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนอย่างแท้จริง ที่ต้องการมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ หรือที่เรียกว่า พื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (Learning Space) ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กลยุทธ์รองที่ 2.3 เป็นกลยุทธ์เชิงรับ (จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชา พุ่มพวง (2559) ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นปัญหาหนึ่งในการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ และประเมินผลการใช้สื่อการสอน รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอน และกลยุทธ์รองที่ 2.4 เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน (จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงสุรีย์ วรรณามิน (2562) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดอัจฉริยภาพทางดิจิทัลของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นจุดแข็งของการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารและครูสามารถสรรหาคัดเลือก สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้

กลยุทธ์หลักที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์รองที่ 3.1 เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข (จุดอ่อน-โอกาส) ซึ่งสอดคล้องกับ พนม คล้ายยา (2559) ที่กล่าวว่า การออกแบบวิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สามารถบรรลุผลได้ตามที่ต้องการวิธีการสอนที่จะสามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ประเมินเนื้อหา และสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน กลยุทธ์รองที่ 3.2 เป็นกลยุทธ์เชิงรุก (จุดแข็ง-โอกาส) สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริภค ธรรมบุษย์ (2564) ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของการพลิกโฉมการศึกษาด้วยเทคโนโลยี การเสริมสร้างทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กลยุทธ์รองที่ 3.3 เป็นกลยุทธ์เชิงรับ (จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยธัชย์ อธิเกียรติ และ ธารักษ์ สารเถื่อนแก้ว (2559) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแนวใหม่เป็นการนำแนวคิด วิธีการ กระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยประยุกต์ใช้การเรียนการสอนแนวใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และกลยุทธ์รองที่ 3.4 เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน (จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา แซ่ม้อย และ สุรัสวดี ควรหา (2562) กล่าวว่า รัฐบาลได้มีนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform) ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านดิจิทัล เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องเรียนแบบผสมผสาน (Blended Classroom)

กลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลยุทธ์รองที่ 4.1 เป็นกลยุทธ์เชิงรุก (จุดแข็ง-โอกาส) สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้สำรวจทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล เพื่อเตรียมรับกับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ขณะเดียวกันก็ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน กลยุทธ์รองที่ 4.2 เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน (จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริณพัชร์ ธรรมบุศย์ (2564) ที่ว่าการกระจายอำนาจทั้งการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรไปสู่สถานศึกษาจะช่วยสร้างความกระตือรือร้นระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นวัตกรรมการทำงาน และการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์รองที่ 4.3 เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข (จุดอ่อน-โอกาส) ซึ่งสอดคล้องกับ พวงสุรีย์ วรคามิน (2562) ที่ว่าการวางแผนเป้าหมายในการพัฒนาให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มี อัจฉริยภาพทางดิจิทัล จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และการบริหารวิชาการด้านหลักสูตร ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารวิชาการโรงเรียน และกลยุทธ์รองที่ 4.4 เป็นกลยุทธ์เชิงรับ (จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม) สอดคล้องกับ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินหลักสูตร แนวคิด กระบวนการ และการใช้ผลการประเมิน และระบุว่าเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาคือคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะต้องอาศัยหลักสูตรเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางในการจัดการศึกษา ก่อนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือผู้จัดทำหลักสูตร ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของหลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการ ตัดสินใจจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ควรมีประเมินความพร้อมและคุณภาพของทรัพยากรสำหรับการใช้หลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ควรพิจารณาตามลำดับความต้องการจำเป็น คือ การวัดผลประเมินผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ การบริหารการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน การวัดผลประเมินผลการเรียนเป็นจุดอ่อนที่สุดและมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความต้องการของผู้บริหารและครูที่ต้องการพัฒนาการวัดผลประเมินผลการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการคือ 1) การเมืองและนโยบายของรัฐเป็นภาวะคุกคามในการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน 2) สภาพสังคม เป็นภาวะคุกคามในการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำนโยบายของรัฐสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้วยการเร่งรัดพัฒนาครู เสริมสร้างกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ และควรขยายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมทรัพยากรบุคคล โดยสถานศึกษาส่งเสริมการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถด้านการรู้และใช้ดิจิทัล พัฒนาวิชาชีพในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มีการชี้แนะ (Coach) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการสอนและการวัดผลที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรผลักดันและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ครูเกิดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ควรกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล และนำกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล สู่แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและจริงจัง รวมถึงการเสริมพลังครูด้วยการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ครูพัฒนาตนเองและนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการและรูปแบบการวัดผลประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษาเท่านั้น

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลแก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกษิณภูมิ มีพรหม. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ตามแนวคิดพหุปัญญาและอาชีพในอนาคต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2565). รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนประจำปีงบประมาณ 2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2566. แหล่งที่มา: <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/situation-of-children-and-youth-2022-q4>
- ชันธชัย อธิเกียรติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว. (2559). การสอนแบบทันสมัยและเทคนิควิธีสอนแนวใหม่. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: <http://regis.skru.ac.th/RegisWeb/datafile/download/25590714-15.pdf>.
- เทพสุตา เมฆวิลัย. (2563). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2556). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรย. (2558). การประเมินหลักสูตร : แนวคิดกระบวนการและการใช้ผลการประเมิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 8 (1),13-28.
- พรพรรณ ธรรมธาดา. (2559). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม คล้ายยา. (2559). การใช้งานความเสี่ยง การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และแนวทางการสอนเพื่อการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมในประเทศไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์.* 20 (1), 46-57.
- เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม และ ลักขณา สิริวัฒน์. (2561). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* 9 (1), 159-168.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2561). *การบริหารการศึกษาใหม่: New Education Governance*. การประชุมวิชาการราชบัณฑิตยสถาน. สำนักธรรมศาสตร์ และการเมือง ประเพณีวิชาศึกษาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา และมหาวิทยาลัยบูรพา.
- พันธวิชญ์ เลียงสีพชอบ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พวงสุรีย์ วรคามิน. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดอัจฉริยภาพทางดิจิทัลของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลีนี จุฑาปะมา. (2552). จิตวิทยาการแนะแนว. บุรีรัมย์: เรวัตการพิมพ์.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/03/Final-Paper.pdf>.
- มนรัตน์ แก้วเกิด, สุกัญญา แซ่มซ้อย และ พงษ์ฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2564). ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 15 (1), 66-78.
- วารินทร์ แก้วอุไร. (2566). การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุขโข. (2559). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศกสรร สกนธวัฒน์. (2560). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10 (2), 1856-1867.
- สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: พิษณุโลกดอทคอม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2562). 8 ทักษะจำเป็นเพื่อก้าวสู่ “ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) & คนของศตวรรษที่ 21 อย่างภาคภูมิ”. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: <http://www.salika.co/2019/04/03/8-skills-for-digital-citizenship/>
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สรินญพัชร ธรรมบุศย์. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนภายใต้เครือข่ายสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโกในประเทศไทย ตามแนวคิดภาวะผู้นำแบบองค์รวม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริภักดิ์ ธรรมบุศย์. (2564). เปิดโลกกว้างสู่การเสริมพลังดิจิทัลทางการศึกษาเพื่อเยาวชนยุคนิวนอร์มัล. วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ. 3 (4), 4-7.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565 สำนักงานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.